



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 173/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesto Turčianske Teplice**, Partizánska 413/1, Turčianske Teplice, zastúpeného AK Pekár, s.r.o., Kukučínova 24, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Martin sp. zn. 15C/24/2021 z 24. marca 2023 a uzneseniu Okresného súdu Martin sp. zn. 15C/24/2021 zo 17. októbra 2023 takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenia okresného súdu a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice, a.s. (ďalej len „žalobca“), sa žalobou proti žalovanému Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) domáhal náhrady škody (ušlého zisku) 137 000 eur a nákladov vzniknutých v stavebnom konaní 1 976,95 eur spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa § 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení intervenienta na strane žalovaného (návrh na vstup do konania z 24. júna 2021).

3. Okresný súd Martin (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 15C/24/2021 zo 14. septembra 2022 žalobu zamietol a žalovanému a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

4. Po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku okresného súdu (3. novembra 2022) právny zástupca sťažovateľa vyčíslil náhradu trov konania podaním z 11. januára 2023 v celkovej sume 26 109,02 eur.

5. Vyšší súdny úradník okresného súdu (ďalej len „VSÚ“) uznesením z 24. marca 2023 uložil povinnosť žalobcovi nahradiť sťažovateľovi trovy konania 15 272,91 eur (výrok II). VSÚ nepriznal sťažovateľovi požadovanú náhradu trov konania v rozsahu odmeny za 11 porád (10 836,11 eur), pretože bol toho názoru, že z potvrdenia o vykonaní porád nie je možné vyvodiť, čo bolo ich obsahom a výsledkom, a tak nebolo možné posúdiť ich účelnosť.

6. Proti uzneseniu VSÚ podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nepriznanie náhrady trov konania v rozsahu 11 porád sťažovateľa s jeho právnym zástupcom.

7. Sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľa uznesením zo 17. októbra 2023 zamietol [§ 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], pretože sa stotožnil s právnym posúdením VSÚ. Podľa názoru súdu z predloženého záznamu (potvrdenie o vykonaní porady) nie je možné posúdiť, či išlo o výdavok odôvodnený a účelne vynaložený (§ 251 CSP).

## II.

8. Sťažovateľ namieta, že aj napriek plnému úspechu vo veci mu nebola priznaná náhrada ani z jednej porady, ktorú v konaní mal so svojím právnym zástupcom. Ďalej argumentuje, že po podaní sťažnosti proti uzneseniu VSÚ doplnil potvrdenie o poradách o stručný popis, a to spôsobom, aby nebolo porušené advokátske tajomstvo [§ 23 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov]. Aj napriek tomu okresný súd v namietanom uznesení na uvedené neprihliadol. Podľa jeho názoru sa okresný súd v namietanom uznesení nevysporiadal s kľúčovými argumentmi predstretými sťažovateľom v sťažnosti a zároveň sťažovateľovi nedal odpoveď na to, akým iným spôsobom má byť opísaný obsah a výsledok porady tak, aby mu bola za ňu priznaná náhrada trov úspešnej strany v spore a zároveň nebolo porušené advokátske tajomstvo.

9. Sťažovateľ tvrdí, že konaním okresného súdu mu bolo odňaté jeho právo na náhradu trov konania v rozsahu náhrady za vykonané porady s jeho právnym zástupcom. Rovnako tvrdí, že okresný súd sa nevysporiadal s podstatným argumentom sťažovateľa, že konanie vo veci samej bolo skutkovo a právne náročné a to si vyžadovalo pravidelný a intenzívny kontakt s jeho právnym zástupcom. Z dôvodu procesného útoku (vyjadrenie k predloženému znaleckému posudku, návrhy žalobcu na výsluchy svedkov a znalcov) boli podľa názoru sťažovateľa porady s jeho právnym zástupcom nevyhnutné. Z uvedených dôvodov považuje namietané uznesenie okresného súdu za nedostatočné, nepresvedčivé a arbitrárne.

10. Čo sa týka namietaného porušenia práva na súkromnú komunikáciu, uvádza, že Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) kladie zvýšený dôraz na ochranu dôvernosti vzťahu medzi klientom a advokátom s odkazom na rozhodnutie ESLP vo veci S. proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 12629/87, § 48, rozhodnutie ESLP vo veci Pruteanu proti Rumunsku, sťažnosť č. 30181/05, § 49, rozhodnutie ESLP vo veci Niemetz proti Nemecku, sťažnosť č. 13710/88, § 37 a rozhodnutie ESLP vo veci Foxley proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 33274/96, § 43).

### III.

#### III.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv uznesením okresného súdu z 24. marca 2023:

11. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd ochranu základným právam za podmienky, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Proti uzneseniu VSÚ sťažovateľ mohol podať sťažnosť, čo aj využil. O sťažnosti rozhodol sudca okresného súdu. Sťažnosť tak predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k uzneseniu VSÚ. Existencia opravného konania pred okresným súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o namietanom uznesení okresného súdu (III. ÚS 308/2021). Ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

#### III.2. K namietanému porušeniu uplatnených práv uznesením okresného súdu zo 17. októbra 2023:

12. Sťažnostná argumentácia sťažovateľa spočívala v tom, že okresný súd mu nepriznal náhradu trov konania za 11 porád s jeho právnym zástupcom v požadovanej sume 10 836,11 eur.

13. Podľa ESĽP obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozsudok ESĽP z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22410/93).

14. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcich sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu namietaného výroku o trovách konania uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

15. Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08).

16. Podľa § 13a ods. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) patrí odmena advokátovi vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za ďalšiu poradu alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu.

17. Účelom advokátskej tarify je umožniť úspešnej strane sporu získať náhradu za vynaložené náklady v primeranej sadzobníkom vopred určenej výške, ale súčasne neúspešnej druhej strane poskytnúť ochranu pred neprimeranou výškou uplatňovaných trov konania (III. ÚS 114/2017).

18. Otázka presnej výšky náhrady trov v zásade nemá ústavnoprávny rozmer. Otázka s ústavnoprávnym rozmerom by vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania mohla vzniknúť v osobitnej situácii, akou môže byť neodôvodnené úplné odopretie odmeny advokátovi, posudzovanie koncepcnej otázky týkajúcej sa výpočtu náhrady trov konania či posúdenie aplikácie príslušných ustanovení zákona s ohľadom na osobitné okolnosti daného konania a jeho predmetu. Samotné prepočítanie trov v „tretom stupni konania“ však nie je a ani nemôže byť úlohou ústavného súdu (I. ÚS 475/2020).

19. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že odôvodnenie rozhodnutí (prvostupňového a odvolacieho) neposudzuje izolovane, pretože tvoria jeden celok (III. ÚS 69/2024). Odôvodnenie uznesenia VSÚ obsahuje podrobné odôvodnenie právneho názoru v otázke náhrady trov konania v rozsahu uplatnených porád sťažovateľa s jeho právnym zástupcom, s ktorým sa sudca okresného súdu v namietanom uznesení v celom rozsahu stotožnil.

20. Sťažovateľ si vyúčtoval náhradu trov konania v celkovej sume 26 109,02 eur. Okresný súd sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v celkovej sume 15 272,91 eur pozostávajúcej (i) z odmeny advokáta za úkony právnej služby v sume 11 879,09 eur, (ii) náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné v sume 147,39 eur, (iii) cestovné náhrady v sume 216,45 eur, (iv) náhrady za stratu času v sume 484,50 eur a (v) daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) v sume 2 545,48 eur. V časti 10 836,11 eur náhradu trov konania sťažovateľovi nepriznal (strana 7 – 8 uznesenia VSÚ).

21. Z uznesenia VSÚ vyplýva, že z potvrdenia o vykonaní (11) porád nebolo možné vyvodit', čo bolo ich obsahom a výsledkom, a preto nebolo možné posúdiť ich účelnosť. VSÚ bol toho názoru, že ak porada advokáta s klientom nemá podstatný výsledok, ktorý má vplyv na priebeh sporu, nemožno ju považovať za účelne vykonaný úkon. VSÚ dodal, že nespochybňuje právo sťažovateľa (v procesnom postavení intervenienta na strane žalovaného) na porady so svojím právnym zástupcom o ďalšom postupe v spore toľkokrát, koľko to klient alebo advokát považuje za potrebné, avšak pri priznávaní náhrady trov musí dbať na účelnosť týchto úkonov, pretože na ich zaplatenie (náhrady) sa zaväzuje neúspešná strana. Okresný súd nevyžaduje, aby mu pri vyčíslení trov konania boli predložené poznámky a závery z vykonaných porád, ale aby išlo o taký záznam, z ktorého by bol zrejмый obsah a výsledok porady potrebný pre posúdenie jej účelnosti. VSÚ na základe uvedeného sťažovateľovi nepriznal odmenu za tieto úkony a rovnako sťažovateľovi nepriznal režijný paušál, DPH, náhradu za stratu času a cestovné náklady spojené s týmito úkonmi (bod 18 uznesenia VSÚ).

22. S právnym posúdením VSÚ sa sudca okresného súdu v celom rozsahu stotožnil, pričom uviedol, že sťažovateľ v sťažnosti doložil potvrdenie o vykonaní porady, ktoré stručne odôvodnil. Súd v bode 15 namietaného uznesenia ozrejmil, že aj napriek doplneniu stručného obsahu porady sťažovateľa s jeho právnym zástupcom, ktorý bol pri každej porade viac menej totožný, nie je možné posúdiť jej účelne vynaložený náklad (§ 251 CSP).

23. Účelnosť vynaložených nákladov patrí do diskrecie súdu, ktorá musí byť primerane odôvodnená (IV. ÚS 83/2018). Nárok na náhradu trov konania má vo všeobecnosti aj intervenient, pričom sa primárne viaže na procesný úspech tej sporovej strany, popri ktorej sa na konaní intervenient zúčastňuje. Avšak z dôvodu, že nejde o sporovú stranu, je súd povinný osobitne vyhodnotiť dôvod a iné okolnosti účasti intervenienta na konaní a jeho výdavky posúdiť prísnejšie, pokiaľ ide

o zákonné kritériá vymedzené v § 251 CSP (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M., a kol. *Civilný sporový poriadok*. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 891).

24. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa advokátskeho tajomstva ústavný súd uvádza, že v jeho úmysle nie je podceňovať mlčanlivosť súvisiacu s výkonom advokácie. Rovnako ani súd nepožadoval od sťažovateľa alebo jeho právneho zástupcu, aby prezrádzal skutočnosti, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie. Úlohou sťažovateľa bolo preukázať odôvodnenosť a účelnosť náhrady trov konania v rozsahu porád s jeho právnym zástupcom v závislosti od toho, či sa v priebehu konania pred súdom objavili také nové a závažné skutočnosti (či došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu, či neboli predložené v konaní nové dôkazy, či nastala zmena procesného postupu strán v konaní a pod.), na základe ktorých boli porady s jeho právnym zástupcom nevyhnutné.

25. V danom prípade ústavný súd považoval za vhodné zohľadniť aj to, či namietané pochybenie okresného súdu (nepriznanie náhrady trov konania v rozsahu 11 porád v trvaní 15 hodín a 30 minút sťažovateľa s jeho právnym zástupcom v sume 10 836,11 eur) za takmer trojročný súdny spor (prevzatie právneho zastúpenia sťažovateľa 21. júna 2021), ktorý bol právoplatne skončený na súde prvej inštancie, je také závažné, že jeho intenzita má až ústavnoprávnu relevanciu. Ústavný súd v okolnostiach veci konštatuje, že finálne priznaná náhrada trov konania 15 272,91 eur je primeraná, zdôvodnená a nepredstavuje zjavný právny omyl.

26. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľa neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie ani v tejto časti, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnosť namietaného uznesenia. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je tomu aj v tomto prípade. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 3. apríla 2024**

**Peter Molnár**  
**predseda senátu**